

Starček in smrt.

Ubog starček je nesel težko breme drv iz gozda domov, da bi si po zimni ž njimi kuril, in se mraza varoval. Pot je bil dolg, a on že ves slab. Truden

in zelo nevoljen vrže breme na tla, in kliče smrti: „O preljuba smrt! pridi in reši me iz tacega nadležnega življenja.“

A jedva izgovori, že stoji smrt pri njem in mu reče: „Evo me!

Kaj želiš od mene?„

Starček se zelo ustraši ter odgovori: „O nič, nič, samo to te prosim, ljuba žena, bodi mi tako dobra, in pomagaj mi zadeti to breme zopet na hrbet!“

Vsak človek rad živi ter pozabi, kadar mu je treba umreti na vse nadloge in trpljenja, ki mu jih je bilo prestajati in so bile vzrok njegove nepotrpežljivosti.

Lesnike.

Bila je deklica lepega okroglega obrazka in zdravih rudečih lic. A ravno to je bilo krivo, da je deklica postala nečimerna, ker si je mislila, da ga ni lepšega dekletca od nje na vsem svetu.

Necega dne gredó mati v bližnji gozd ter vzemó tudi hčerko s seboj. Sredi gozda je stala velika, divja jablana z debelim močnim deblom. Deblo je imelo upognjene veje in mnogo mladik. Po mladikah je viselo zeleno listje in mnogo mnogo lesnik (divjih jabolok). Jabolka so bila lepo okroglasta in rudeča, kakor bi jih kdo nalašč pobarval z najlepšo rudečo barvo.

Deklica je bila tega zelo vesela ter prosi mater, da bi jej utrgali jedno jabolko z drevesa, ker bi je rada jedla. Mislila si je: „Tako lepa in rudeča jabolka morajo biti posebno dobra. Taka jabolka jedó samo kralji in cesarji!“

Mati sežejo na drevo, utrgajo jedno jabolko in je dadó otroku. „To so lesnike!“ rekó mati, „po vnanjej podobi je to sicer lep sad, a vendar ni, da bi ga jedli. Lesnik ljudje ne uživajo, ampak pokladajo jih prašičem! Lesnike se mi zdé, kakor hudobni otroci, ki imajo lepa rudeča lica, a pokvarjeno srce, polno napuha in nečimernosti!“

A deklica ni materi verjela, mislila si je, da mati nalašč tako pravijo, ker jej lepega jabolka ne privoščijo; zatorej se skrije materi za hrbet in ugrizne v lepo rudeče jabolko. — Ali o joj! jabolko je bilo trpkoga in réznega

okusa. Deklica nagrbnēi obrazek ter se drži kisto, kakor da bi bila kos hrena snedla. Na glas zavpije in zaluēi nagrizenjeno jabolko v bližnji grm.

Mati se jej sladko nasmejejo in rekō: „To ti bodi kazen! Zdaj vidiš, da lepa vnanja podoba ēloveku ne donaša nobene koristi, ako nima drugih lepih lastnosti. Otrok pa, ki je neēimeren in ne uboga svoje matere, ne zasluži, da bi kaj družega jedel nego lesnike!“

H. V.

Tovarniēarji in trgovci.

Tovarniēarji (fabrikanti) delajo s stroji, ki jih goni voda ali para. Vsak tovarniēar ima mnogo delavcev, kateri oskrbujejo in opravljajo ona dela, ki jih stroji ne mogō izvrševati.

Tovarniēar izdeluje blagō na debelo in ga po ceni prodaja. Surovino, ki jo podelava, kupuje, kakor rokodelce, od dotiēnih obrtnikov. Kamenje in ēelezo mu dajeta kamenar in ēelezninar; les in rastline dobiva od gozdarjev, poljedelcev in vrtnikov; živalske snovi od živinorejcev, ribiēev in lovcev.

Trgovci kupujejo izdelano blagō od rokodelcev in tovarniēarjev na debelo ter ga potem prodajejo na drobno in nekoliko draže. Blagō, ki se ne izdeluje pri nas, dobivajo trgovci iz ptujih krajev, a naše domaēe izdelke pošiljajo zopet v take kraje, kjer jih nimajo, da se ondu razprodadō. Z različnim blagom naložene tovrne vozove vidimo po vseh veējih cestah, tovrne vlake po ēeleznicah in ladije po morji in vēlikih rekah.

C i r.

Cir je bil jeden onih mož, po katerih včasih božja previdnost izvršuje ēudne dogodbe in izpreminja ēase na svetu. Cir, po oēetu in materi kraljeve kervi, je okoli 600 let pred Kristom s svojo modrostjo in junaštvo ustanovil novo glasovito perzijansko kraljestvo, utrdil ga in neizmerno razširil. Najpred napade Astijaga, starega oēeta sicer, pa svojega najhujšega izpodkopalca in sovraznika, ter mu vzame medijansko kraljestvo, ki je bilo v prejšnjih časih Asircem podložno. Svak propadlega Astijaga, lidijski kralj Krez se je hotel nad Cirom maščevati. Zavezal se je z babilonskim in egiptovskim kraljem; toda ne čaka svojih zaveznikov ter gre z vojsko nad Cira. Lidijska vojska pa je bila popolnem zmagana. Krez je bil vjet, in je potem živel kot svetovalec na Cirovem dvoru. Potem, ko je Cir Lidijo zmagal, je njegov vojvoda Harpag podjarmil grška mesta ob maloazijskem pomorji. Pozneje je napadel veliko babilonsko kraljestvo, kralja vjel in umoril. Z Babilonijo si je Cir prisvojil vse njej služeēe dežele kot Asirijo, Sirijo, Fenicijo, Palestino. Takrat je Žide izpustil iz babilonske sužnosti; ukazal jim je iz babilonske blagajnice povrniti njihove svete posode in jim dovolil na starem mestu tempelj zidati. Od zahoda se je obrnil proti vzhodu ter napadel Indijo; toda tukaj je zatonilo solnce njegove slave.

Pripovedka popisuje njegovo smrt tako-le: Vojskoval se je z Masageti. Kraljica Tomira je gospodovala hrabremu scitovskemu narodu. Cir je prestopil reko in napravil tabor, v katerem je pustil same hlapce in drugo druhal, ki